

Tieslietu ministre Baiba Broka pauž neizpratni par sabiedrībai ļoti būtisku grozījumu Krimināllikumā izņemšanu no Saeimas dienas kārtības

Publicēts: 11.03.2014.

Informācija presei

Š.g. 6. martā Saeimas plenārsēdē deputāti no dienas kārtības izņēma divus nozīmīgus likumprojektus(*), kas paredz izdarīt vairākus būtiskus grozījumus Krimināllikumā, kas saistīti ar vardarbības novēršanu ģimenē, kriminālatbildības pastiprināšanu dzimumnoziedzniekiem, kā arī tā dēvēto „legālo narkotiku” aprites kriminalizāciju. Saeimā galīgajā lasījumā tika pieņemti grozījumi Civilprocesa likumā, kas paredz personu pret vardarbību aizsargāt arī civilprocesa ietvaros, mājokli pamatot varmākam, nevis viņa upuriem. Izmaiņas ievieš būtiskus jauninājumus, kas palīdzēs cīņā ar vardarbību ģimenē. Līdz tiesas lēmumam par pagaidu aizsardzību cietušajai vai apdraudētajai personai policija pēc māsaimniecības izsaukuma varēs pieņemt lēmumu nekavējoties nošķirt varmāku no sava upura. Līdz ar to **uz nenoteiktu laiku ir aizkavēta jauna Krimināllikumu 168.1 panta spēkā stāšanās, kurā paredzēta kriminālatbildība par ļaunprātīgu nolēmuma par personisko tiesību aizsardzības nodrošināšanu nepildīšanu.** Tādējādi, stājoties spēkā tiesiskajam regulējumam par varmāku nošķiršanu no upuriem, varmākām iepretim netiks paredzēta atbildība par šādas tiesiskās kārtības neievērošanu, tādējādi kavējot šī jaunā tiesiskā instrumenta pilnvērtīgu piemērošanu praksē. Vienlaikus **uz nenoteiktu laiku ir aizkavēta jauna Krimināllikumu 248.1 panta spēkā stāšanās, kurā paredzēta kriminālatbildība par tā dēvēto „legālo narkotiku”, jeb jauno psihoaktīvo vielu vai to saturošu izstrādājumu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu un pārsūtīšanu realizācijas nolūkā un realizēšanu.** Tādējādi tiek kavēta cīņa pret „legālo narkotiku” izplatību. Tās turpina apdraudēt jauniešu dzīvību un veselību. Vēl aizvadītajā nedēļā prese vēstīja, ka slimnīcā nogādāts trīspadsmitgadīgs pusaudzis, kurš saindējies ar „legālajām narkotikām”, savukārt šonedēļ jau parādījās informācija, ka aizvadītajās brīvdienās pēc kaitīgo vielu uzsmēķēšanas tikai Rīgas ārstniecības iestādēs vien nonākuši 19 jaunieši. Tikai pēc iespējas ātrāka šo vielu aprites kriminalizācija var dod nepieciešamo rezultātu „legālo narkotiku” aprites ierobežošanai. Tāpēc nav pieļaujama vēl

ilgstošāka likumprojekta Nr.615/Lp11 pieņemšanas atlikšana. Savukārt, izņemot no dienas kārtības likumprojektu par kriminālatbildības noteikšanu par dzimumnoziegumiem (Nr.749/Lp11) **uz vēl vēlāku laiku tiek atlikta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu (turpmāk – Direktīva) pārņemšana.** Vēršam uzmanību uz to, ka **Direktīvai jau bija jābūt pārņemtai līdz 2013.gada 18.decembrim.** Minētā likumprojekta pieņemšanas atlikšana vēl jo vairāk rada risku, ka pret Latviju Eiropas Komisija varētu uzsākt pārkāpuma procedūru par Direktīvas nepārņemšanu noteiktajā termiņā. Bez tam likumprojektā ir ietverti būtiski grozījumi attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, kas vērsti pret personu tikumību un dzimumneaizskaramību, kas ir nepieciešami ne tikai Direktīvas pārņemšanas kontekstā, bet arī reālai sabiedrības aizsardzībai, jo paredz būtiski pastiprināt atbildību par dzimumnoziegumiem. Likumprojektu **virzības apturēšana, iespējams, tiek saistīta ar tajos ietvertajiem priekšlikumiem, kas saistīti ar kriminālatbildības paredzēšanu par PSRS un nacistiskās Vācijas pret Latvijas Republiku īstenotās agresijas publisku noliegšanu, attaisnošanu, slavināšanu un trivializēšanu.** Minēto priekšlikumu virzīšanas atlikšana nav pamatota, jo īpaši kontekstā ar pēdējās nedēļas Krievijas Federācijas īstenoto militāro agresiju Ukrainā, par kuru š.g. 6.martā Saeima pieņēma stingri nosodošu lēmumu. Aizsardzības ministrija 2013.gada 24.oktobra vēstulē ir vērsusi Tieslietu ministrijas uzmanību uz gadījumiem, kuri līdz šim ir nonākuši Aizsardzības ministrijas uzmanības lokā un kuri liecina par mērķtiecīgām aktivitātēm, lai veicinātu Krievijas valsts interešu un vērtību izplatīšanos Latvijas sabiedrībā. Aizsardzības ministrija uzskata, ka šo gadījumu izvērtēšanā būtu nepieciešama pastiprināta tiesībsargājošo institūciju uzmanība, un, ja nepieciešams, **būtu jāveic izmaiņas normatīvajos aktos,** kas dotu iespēju tiesībsargājošajām iestādēm rīkoties šādu gadījumu novēršanā: - Dažādu Krievijas valdības finansētu fondu un nevalstisku organizāciju aktivitātes krievvalodīgo iedzīvotāju, īpaši jauniešu vidū, piemēram, informatīvu materiālu izplatīšanu un jauniešu apmaiņas nometņu organizēšanu, kuru mērķis ir Krievijas vērtību izplatīšana bijušajā padomju telpā. Viens no šādiem piemēriem ir pagājušā gada vasarā organizētais Latvijas jauniešu grupas brauciens uz militāru nometni Krievijā, kuras dalībnieki parakstījuši deklarāciju par tādiem paziņojumiem kā krievu valsts valoda kā vadošā valoda postpadomju telpā, **padomju laikā rakstītās vēstures saglabāšana** un citiem jautājumiem. - Informācijas izplatīšana publiskajā telpā, kurā **tiek interpretēti Latvijas vēstures notikumi, apšaubot Latvijas valstiskuma pastāvēšanu,** apsūdzot latviešus kara noziegumos un citi jautājumi. Šajā ziņā minamas fonda „Vēsturiskā atmiņa” aktivitātes, kura rīko publiskas diskusijas, izdod grāmatas, veido izstādes un filmas, **kurās falsificēta Latvijas vēsture.** Savukārt spilgts piemērs ir organizācijas „Krievu sabiedrība Latvijā” pērn izplatītā Lielā Tēvijas kara kauju piemiņas vietu karte, kurā **uzsvērtas Krievijas vēsturiskas tiesības uz Latvijas teritoriju.** Par plašsaziņas līdzekļu darbības kontroli atbildīgajām institūcijām būtu jāpievērš uzmanība un laikus jākonstatē gadījumi, kad šāda informācija tiek izplatīta plašsaziņas līdzekļos. Minētie fakti šobrīd dod pietiekamu pamatu apgalvot, ka **ar šādu vēstures falsifikāciju tiek radīts reāls apdraudējums valsts drošībai un tās demokrātiskajai iekārtai.** Vēršam uzmanību uz to, ka **Lietuvas Kriminālkodeksa 170.2pantā jau kopš 2010.gada ir paredzēta kriminālatbildība personai, kura draudošā, ļaunprātīgā vai apvainojošā veidā vai traucējot sabiedrisko kārtību, publiski attaisno, noliedz vai rupji banalizē PSRS vai nacistiskās Vācijas pret Lietuvas Republiku izraisīto agresiju.** Par šādu noziedzīgu nodarījumu Lietuvā var piespriest naudassodu, brīvības ierobežošanu, arestu vai brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem. (*) **Likumprojektu „Grozījumi Krimināllikumā” (Nr.615/Lp11)** pirms trešā lasījuma un **likumprojektu "Grozījumi Krimināllikumā" (Nr.749/Lp11)** pirms otrā lasījuma. Līga Ādamsons Tieslietu ministres preses sekretāre Tālr. 67036759; 29334423 e-pasts: Liga.Adamsone@tm.gov.lv <https://www.tm.gov.lv/lv/jaunums/tieslietu-ministre-baiba-broka-pauz-neizpratni-par-sabiedribai-loti-butisku-grozijumu-kriminallikuma-iznemsanu-no-saeimas-dienas-kartibas>